

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан гуманітарно-педагогічного факультету Інна САВИЦЬКА
“__15__” червня____2026 р.

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри журналістики та мовної комунікації

Протокол №__13__ від “03””03”2026р.

Завідувач кафедри
____Світлана
ХАРЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО
Гарант ОП_____
____Світлана ХАРЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Галузь знань 06 «Журналістика»
Спеціальність 061 «Журналістика»
Освітня програма: «Журналістика»
Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: старший викладач кафедри журналістики та мовної комунікації
Малінін В.С.

Київ – 2026 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Галузь знань 06 «Журналістика»
Спеціальність 061 «Журналістика»
Освітня програма: «Журналістика»
Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: старший викладач кафедри журналістики та мовної комунікації
Малінін В.С.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія української та зарубіжної журналістики» спрямована на вивчення закономірностей становлення й розвитку журналістики як суспільного явища, еволюції світової та української преси, формування медіасистем і журналістських традицій у різні історичні періоди. У межах курсу розглядаються передумови виникнення журналістики, перші друковані видання Європи та українських земель, розвиток масової преси XIX–XX ст., діяльність медіаімперій і медіаконцернів, журналістика періоду світових воєн, цензурна політика держав та її вплив на пресу. Значна увага приділяється українській журналістиці доби національно-визвольних змагань, «Розстріляного відродження», самвидаву, становленню незалежних медіа та сучасним цифровим платформам.

Дисципліна сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх журналістів, розвитку навичок аналізу медіапроцесів, роботи з історичними джерелами та розуміння ролі журналістики у суспільно-політичному й культурному житті.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	С7 Журналістика	
Освітня програма	Журналістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3	-
Семестр	5	-
Лекційні заняття	30 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	-год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-

2. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу — формування у студентів системних знань про основні етапи становлення та розвитку української і зарубіжної журналістики, особливості функціонування преси та медіасистем у різні історичні періоди, вплив суспільно-політичних процесів на розвиток медіа, а також розвиток професійних компетентностей майбутніх фахівців у сфері журналістики, навичок аналізу історичних медіапроцесів, журналістських видань і діяльності провідних представників світової та української журналістики.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: «Сучасна українська мова ЗМІ»; «Сучасна українська література»; «Українська та зарубіжна культура»; «Історія української державності»; «Вступ до спеціальності»; «Теорія масової комунікації»; «Теорія журналістики»; «Неожурналістика»; «Жанри журналістики»; «Медіаправо й антикорупція»; «Пресслужби».

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально- комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Становлення і розвиток зарубіжної журналістики														
Тема 1. Виникнення журналістики як явища	1	8	2	2			4							

Тема 2. Перші друковані видання Європи.	2	8	2	2			4						
Тема 3. Журналістика XIX століття.	3	8	2	2			4						
Тема 4. Становлення й розвиток французької і американської журналістики до початку XX ст.	4	8	2	2			4						
Тема 5. Масова преса та перші медіаімперії у Європі.	5	8	2	2			4						
Тема 6. Європейська журналістика періоду Першої світової війни	6	8	2	2			4						
Тема 7. Європейська журналістика періоду Другої світової війни	7	8	2	2			4						
Тема 8. Глобалізація журналістики. Сучасні світові медіаконцерни і медіакорпорації.	8	8	2	2			4						
Разом за модулем 1	64		16	16			32						

Модуль 2. Етапи розвитку української журналістики													
Тема 9. Ранні пресові видання на українських землях (XVIII — перша половина XIX ст.)	9	8	2	2			4						

Тема 10. Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях. Цензурна політика імперій та її вплив на українську пресу	10	8	2	2		4						
Тема 11. Українська преса першої чверті XX ст.	11	8	2	2		4						
Тема 12. Українська журналістика доби «Розстріляного відродження»	12	8	2	2		4						
Тема 13. Українська журналістика періоду Другої світової війни.	13	8	2	2		4						
Тема 14. Повоєнний період розвитку журналістики в Україні. Українські самвидави XX ст	14	8	2	2		4						
Тема 15. Незалежні медіа та сучасні цифрові видання. Студентські медіаплатформи НУБіП	15	8	2	2		4						
Разом за модулем 2	56		14	14		28						
Усього годин	120		30	30		60						

3. Теми лекцій

№	Назва теми	К-с ть год
Модуль 1. Становлення і розвиток зарубіжної журналістики		
1	Виникнення журналістики як суспільного явища. Передумови виникнення журналістики. Переджурналістські форми. Функції журналістики. Ранні форми медіакомунікації. Перші інформаційні повідомлення. Роль друкарства у розвитку журналістики.	2
2	Перші друковані видання Європи та США (XV-XVIII ст). Винайдення друкарського верстата . Ранні періодичні видання Європи (Франція, Німеччина, Іспанія) . Формування читацької аудиторії. Виникнення журналістики у США	2
3	Розвиток зарубіжної журналістики у XIX столітті. Масова преса XIX ст. Комерціалізація журналістики. Розвиток жанрів журналістики. Формування газетного ринку.	2
4	Французька й американська журналістика XIX ст. Французька журналістика епохи Наполеона. Свобода слова у Франції. Демократизація преси у США («Центова преса»). Розвиток американської газетної індустрії.	2
5	Перші медіаімперії у Європі. Поняття медіаімперії. Газетні концерни Європи (Джозеф Пулітцер, Вільям Рендольф Герст, Рудольф Моссе та Леопольд Ульштайн). Формування масового читача.	2

6	Європейська журналістика періоду Першої світової війни. Воєнна цензура. Пропаганда у пресі. Інформаційна політика держав. Вплив війни на журналістику.	2
7	Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни. Преса країн-учасниць війни. Нацистська та антинацистська пропаганда. Радіомовлення у воєнний період. Повоєнні зміни у медіасистемах.	2
8	Розвиток зарубіжної журналістики кінця XX - першої чверті XXI ст. Глобалізація медіапростору. Сучасні світові медіаконцерни і медіакорпорації . CNN, News Corporation, Fininvest. Концентрація медіавласності	2
Модуль 2. Етапи розвитку української журналістики		
9	Виникнення преси на українських землях та формування української журналістики. «Gazette de Léopol» (1776) як перший часопис на українських землях. Харківські та одеські видання початку XIX ст. Альманахи та літературні збірники («Ластівка», «Молодик», «Украинский альманах»). «Зоря Галицька» і її роль у розвитку української преси. Формування медійного простору на українських землях	2
10	Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях (друга половина XIX - початок XX ст.). Цензурна політика імперій та її вплив на українську пресу. Українська преса на підросійських землях. Журнал «Основи» та розвиток української публіцистики (П.Куліш, М. Драгоманов, М. Старицький, В.Мова-Лиманський). Цензурна політика російської імперії (Валуєвський циркуляр; Емський указ). Особливості розвитку преси на землях Австро-Угорщини. Галицька преса другої половини XIX ст. («Діло», «Правда», «Зоря»). Літературно-наукові та громадсько-політичні часописи. Роль Івана Франка у становленні української журналістики. Політика Австро-Угорщини щодо українських видань.	2
11	Українська преса першої чверті XX ст. Українська преса в роки Першої світової війни. Легальні та нелегальні українські видання («Рада», «Украинская жизнь», «Промінь»). Видання Союзу визволення України («Вісник СВУ»). Преса Українських січових стрільців. Видання доби перевороту 1917 року. Газети Центральної Ради та УНР («Вісті Української Центральної Ради», «Нова Рада»). Партійна преса періоду Визвольних змагань («Боротьба», «Самостійник», «Робітник»). Військові та урядові видання УНР і ЗУНР .	2
12	Українська журналістика доби «Розстріляного відродження». Українська преса 1920–1930-х років . Журнали «ВАПЛІТЕ», «Червоний шлях», «Нова генерація». Літературно-мистецька періодика Харкова та Києва. Радянська цензура та партійний контроль преси. Репресії проти журналістів і публіцистів. Публіцистична діяльність М. Хвильового, Л. Могиланської, І. Шкурупія.	2

13	Українська журналістика періоду Другої світової війни. Окупаційна преса на українських землях. Видання ОУН та УПА («Ідея і чин», «Повстанець», «До зброї»). Радянська фронтова преса. Підпільна журналістика та нелегальні видання. Українська еміграційна преса воєнного часу. Пропагандистський характер журналістики.	2
14	Повоєнний період розвитку журналістики в Україні. Українські самвидави ХХ ст. Радянська преса повоєнного періоду (газети «Радянська Україна», «Правда України», журнали «Дніпро», «Вітчизна»). Ідеологічний контроль ЗМІ в УРСР. Самвидав як форма опору радянській системі («Український вісник», «Євшан-зілля», «Пороги»). Дисидентська журналістика та правозахисний рух	2
15	Незалежні медіа та сучасні цифрові видання. Студентські медіаплатформи НУБіП. Становлення незалежної преси у 1990-х роках («День», «Дзеркало тижня», «Україна молода»). Розвиток інтернет-журналістики в Україні («Українська правда», «Ліга.net», «Цензор.net»). Соціальні мережі та мультимедійна журналістика. Студентські медіапроекти та цифрові платформи НУБіП.	2

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть год
МОДУЛЬ 1. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ		
1	Виникнення журналістики як суспільного явища. Переджурналістські форми комунікації. Характеристика ранніх форм передачі інформації. Аналіз функцій журналістики та ролі друкарства у розвитку масової комунікації	2
2	Перші друковані видання Європи та США. Порівняння розвитку преси у Франції, Німеччині, Іспанії та США. Аналіз перших періодичних видань і принципів формування читачкої аудиторії	2
3	Журналістика ХІХ століття. Аналіз еволюції масової преси. Характеристика процесів комерціалізації журналістики та розвитку газетного ринку	2
4	Французька й американська журналістика ХІХ ст. Порівняння моделей розвитку преси у Франції та США. Характеристика «центрової преси» та процесів демократизації журналістики	2
5	Перші медіаімперії Європи та США. Характеристика діяльності Джозефа Пулітцера, Вільяма Герста, Рудольфа Моссе та Леопольда Ульштайна. Аналіз формування масового читача	2
6	Європейська журналістика періоду Першої світової війни. Аналіз воєнної цензури та пропаганди у пресі. Характеристика інформаційної політики держав	2
7	Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни. Порівняння нацистської та антинацистської пропаганди. Аналіз ролі радіомовлення у воєнний період	2

8	Розвиток зарубіжної журналістики кінця XX – початку XXI ст. Аналіз глобалізації медіапростору. Характеристика сучасних світових медіаконцернів і медіакорпорацій	2
	Модульна контрольна робота №1	
МОДУЛЬ 2. ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ		
9	Виникнення преси на українських землях та формування української журналістики. Характеристика «Gazette de Léopol», харківських і одеських видань. Аналіз ролі «Зорі Галицької» у розвитку української преси	2
10	Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях. Аналіз впливу Валуєвського циркуляру та Емського указу на розвиток української преси. Характеристика журналу «Основа» та галицьких видань другої половини XIX ст.	2
11	Українська преса першої чверті XX ст. Аналіз української преси періоду Першої світової війни. Характеристика видань доби Визвольних змагань, партійної та військової преси	2
12	Українська журналістика доби «Розстріляного відродження». Аналіз літературно-мистецьких журналів 1920–1930-х років. Характеристика радянської цензури та репресій проти журналістів	2
13	Українська журналістика періоду Другої світової війни. Порівняння окупаційної, радянської та підпільної преси. Аналіз діяльності видань ОУН та УПА	2
14	Повоєнний розвиток журналістики в Україні та український самвидав XX ст. Характеристика радянської преси повоєнного періоду. Аналіз самвидаву та дисидентської журналістики	2
15	Незалежні медіа та сучасні цифрові видання України. Аналіз розвитку інтернет-журналістики та мультимедійних платформ. Характеристика студентських медіапроектів НУБіП	2
	Модульна контрольна робота №2	

5. Теми самостійної роботи

№	Назва теми	К-ст ь год
1	Виникнення журналістики як суспільного явища. Опрацювання наукових джерел про виникнення журналістики. Підготовка повідомлення про переджурналістські форми комунікації та функції журналістики	4
2	Перші друковані видання Європи та США. Підготовка презентації про перші періодичні видання Європи. Опрацювання матеріалів про виникнення журналістики у США	4
3	Журналістика XIX століття. Підготовка повідомлення про розвиток масової преси XIX ст. Опрацювання джерел про комерціалізацію журналістики	4

4	Французька й американська журналістика XIX ст. Дослідження «центрової преси» США. Підготовка характеристики свободи слова у Франції	4
5	Перші медіаімперії Європи та США. Підготовка реферату про діяльність Джозефа Пулітцера, Вільяма Герста або Рудольфа Моссе	4
6	Європейська журналістика періоду Першої світової війни. Опрацювання газетних матеріалів воєнного часу. Підготовка повідомлення про пропаганду та цензуру	4
7	Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни. Дослідження ролі радіомовлення та пропаганди у роки війни	4
8	Розвиток зарубіжної журналістики кінця XX – початку XXI ст. Підготовка повідомлення про сучасні медіаконцерни та глобалізацію медіапростору	4
9	Виникнення преси на українських землях та формування української журналістики. Опрацювання матеріалів про «Gazette de Léopol», «Зорю Галицьку» та харківські видання	4
10	Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях. Підготовка повідомлення про журнал «Основа», діяльність П. Куліша, М. Драгоманова та І. Франка	4
11	Українська преса першої чверті XX ст. Опрацювання матеріалів про пресу Першої світової війни та видання доби Визвольних змагань	4
12	Українська журналістика доби «Розстріляного відродження». Підготовка презентації про журнали «ВАПЛІТЕ», «Червоний шлях», «Нова генерація»	4
13	Українська журналістика періоду Другої світової війни. Дослідження діяльності видань ОУН та УПА. Опрацювання матеріалів про підпільну пресу	4
14	Повоєнний розвиток журналістики в Україні та український самвидав XX ст. Підготовка повідомлення про дисидентську журналістику та самвидав	4
15	Незалежні медіа та сучасні цифрові видання України. Опрацювання матеріалів про сучасні інтернет-видання України та студентські медіаплатформи НУБіП	4

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування; тестування;
- виконання аналітичних і кейс-завдань;
- написання есе;
- підготовка презентацій і проєктних робіт;
- аналіз історичних джерел та медіатекстів;
- пірингове оцінювання.

Пропонований набір чітко відповідає історико-журналістській дисципліні й корелює з ПР04, ПР09 та ПР10, заявленими в ОП, що представлено у таблиці нижче.

Таблиця відповідності ПРН і методів і засобів результатів навчання.

№	Тема	ПРН	Методи та засоби діагностики результатів навчання
1	Виникнення журналістики як суспільного явища	ПР04, ПР10	Тестування, усне опитування, написання есе
2	Перші друковані видання Європи та США (XV–XVIII ст.)	ПР04	Тестування, аналіз історичних джерел
3	Розвиток зарубіжної журналістики у XIX столітті	ПР04, ПР09	Усне опитування, тестування, аналітичне завдання
4	Французька й американська журналістика XIX ст.	ПР04, ПР09	Кейс-завдання, тестування
5	Перші медіаімперії у Європі	ПР04, ПР09	Аналіз діяльності медіамагнатів, есе
6	Європейська журналістика періоду Першої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Аналіз історичних кейсів, тестування
7	Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Усне опитування, аналітичне завдання
8	Розвиток зарубіжної журналістики кінця XX – першої чверті XXI ст.	ПР04, ПР09	Проектне завдання, презентація, тестування
9	Виникнення преси на українських землях та формування української журналістики	ПР04, ПР10	Тестування, аналіз історичних джерел
10	Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях	ПР04, ПР09, ПР10	Есе, усне опитування, тестування
11	Українська преса першої чверті XX ст.	ПР04, ПР09, ПР10	Аналіз періодичних видань, кейс-завдання
12	Українська журналістика доби «Розстріляного відродження»	ПР04, ПР09, ПР10	Аналітичне завдання, есе
13	Українська журналістика періоду Другої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Тестування, аналіз джерел, усне опитування
14	Повоєнний період розвитку журналістики в Україні. Українські самвидави XX ст.	ПР04, ПР09, ПР10	Аналіз кейсу, есе, презентація

15	Незалежні медіа та сучасні цифрові видання. Студентські медіаплатформи НУБіП	ПР04, ПР09, ПР10	Проектне завдання, презентація, пірингове оцінювання
----	--	------------------	--

Діагностика результатів навчання з дисципліни «Історія української та зарубіжної журналістики» поєднує поточний контроль, оцінювання практичних і самостійних робіт, аналізу письмових завдань та результатів міні-досліджень, що забезпечує комплексну перевірку досягнення програмних результатів навчання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

Викладання дисципліни “Історія української та зарубіжної журналістики” орієнтовано на такі методи, що дозволяють досягти ПРН:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.

7.1. Лекційні заняття

№	Тема	ПРН	Методи навчання і викладання
1	Виникнення журналістики як суспільного явища	ПР04, ПР10	Лекція-огляд із мультимедійною презентацією. Аналіз переджурналістських форм комунікації, обговорення ролі друкарства у розвитку суспільства.
2	Перші друковані видання Європи та США (XV–XVIII ст.)	ПР04	Лекція-візуалізація з демонстрацією ранніх газет і гравюр. Порівняльний аналіз розвитку преси в різних країнах.
3	Розвиток зарубіжної журналістики у XIX столітті	ПР04, ПР09	Проблемна лекція з елементами дискусії. Аналіз феномену масової преси та комерціалізації журналістики.
4	Французька й американська журналістика XIX ст.	ПР04, ПР09	Лекція-порівняння. Робота з історичними кейсами розвитку французької та американської моделей преси.
5	Перші медіаімперії у Європі	ПР04, ПР09	Лекція з елементами кейс-аналізу. Розгляд діяльності медіамагнатів та впливу концентрації власності на журналістику.
6	Європейська журналістика періоду Першої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Проблемна лекція. Аналіз пропаганди, воєнної цензури та інформаційної політики держав.
7	Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Лекція-дослідження з аналізом історичних джерел та пропагандистських матеріалів воєнного часу.

8	Розвиток зарубіжної журналістики кінця XX – першої чверті XXI ст.	ПР04, ПР09	Гостьова лекція журналіста-практика або медіаменеджера. Лекція-дискусія щодо глобалізації медіапростору, діяльності міжнародних медіакорпорацій та цифрової трансформації журналістики.
9	Виникнення преси на українських землях та формування української журналістики	ПР04, ПР10	Лекція-огляд із демонстрацією архівних матеріалів та перших українських періодичних видань.
10	Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях	ПР04, ПР09, ПР10	Лекція-дискусія. Аналіз впливу цензури на розвиток української преси.
11	Українська преса першої чверті XX ст.	ПР04, ПР09, ПР10	Лекція з елементами історичної реконструкції. Аналіз видань доби Української революції.
12	Українська журналістика доби «Розстріляного відродження»	ПР04, ПР09, ПР10	Лекція-дослідження. Робота з архівними матеріалами та публіцистикою міжвоєнного періоду.
13	Українська журналістика періоду Другої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Лекція з аналізом джерел. Порівняння радянської, окупаційної та підпільної преси.
14	Повоєнний період розвитку журналістики в Україні. Українські самвидави XX ст.	ПР04, ПР09, ПР10	Лекція-проблематизація. Аналіз самвидаву як форми інформаційного спротиву.
15	Незалежні медіа та сучасні цифрові видання. Студентські медіаплатформи НУБіП	ПР04, ПР09, ПР10	Гостьова лекція журналіста, редактора або медіаменеджера незалежного видання. Панельна дискусія щодо розвитку цифрової журналістики, мультимедійних платформ та перспектив професії.

7.2. Практичні заняття

№	Тема	ПРН	Методи практичного навчання
1	Виникнення журналістики як суспільного явища	ПР04, ПР10	Метод навчання через дослідження; робота з історичними джерелами; мозковий штурм.
2	Перші друковані видання Європи та США	ПР04	Порівняльний аналіз історичних видань; практико-орієнтоване навчання.
3	Розвиток зарубіжної журналістики у XIX столітті	ПР04, ПР09	Метод проблемного навчання; аналіз історичних кейсів; навчальна дискусія.

4	Французька й американська журналістика XIX ст.	ПР04, ПР09	Дебати щодо моделей розвитку преси; командна робота.
5	Перші медіаімперії у Європі	ПР04, ПР09	Кейс-метод; групове дослідження діяльності медіамагнатів; презентації.
6	Європейська журналістика періоду Першої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Аналіз пропагандистських матеріалів; навчання через дослідження.
7	Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Метод проблемного навчання; робота з архівними матеріалами; дискусія.
8	Розвиток зарубіжної журналістики кінця XX – першої чверті XXI ст.	ПР04, ПР09	Аналіз сучасних медіакорпорацій; командний проєкт; презентація результатів.
9	Виникнення преси на українських землях	ПР04, ПР10	Дослідницьке навчання; робота з історичними джерелами.
10	Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях	ПР04, ПР09, ПР10	Кейс-завдання; навчальні дебати щодо впливу цензури.
11	Українська преса першої чверті XX ст.	ПР04, ПР09, ПР10	Робота в малих групах; аналіз газет і журналів періоду революції.
12	Українська журналістика доби «Розстріляного відродження»	ПР04, ПР09, ПР10	Метод навчання через дослідження; аналіз публіцистичних текстів.
13	Українська журналістика періоду Другої світової війни	ПР04, ПР09, ПР10	Проблемне навчання; аналіз історичних джерел; дискусія.
14	Повоєнний період розвитку журналістики в Україні. Самвидав	ПР04, ПР09, ПР10	Кейс-метод; робота з документами; групове обговорення.
15	Незалежні медіа та сучасні цифрові видання	ПР04, ПР09, ПР10	Проектне навчання; командна розробка концепції студентського медіа; публічний захист проєкту.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог ЄКТС та чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу оцінювання.

Поточний контроль передбачає оцінювання виконання практичних робіт і завдань самостійної роботи. Максимальна кількість балів за практичне заняття становить 5 балів, за самостійну роботу — 5 балів. Оцінювання здійснюється з урахуванням повноти виконання завдання, правильності застосування теоретичних знань, самостійності, обґрунтованості висновків, дотримання вимог до оформлення та здатності застосовувати набуті компетентності для розв’язання професійно орієнтованих завдань.

Модульний контроль проводиться після завершення кожного змістового модуля у формі модульної контрольної роботи, що охоплює теоретичний матеріал і практичні завдання відповідного модуля. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу становить 30 балів.

Таблиця оцінювання результатів навчання

Тема	ПРН	Оцінювання, у балах		
		Практичні	С/Р	Разом
Модуль 1. Становлення і розвиток зарубіжної журналістики				
Практична робота 1. Виникнення журналістики як суспільного явища	ПР04	5	5	10
Практична робота 2. Перші друковані видання Європи та США (XV–XVIII ст.)	ПР04	5	5	10
Практична робота 3. Розвиток зарубіжної журналістики у XIX столітті	ПР04, ПР10	5	5	10
Практична робота 4. Французька й американська журналістика XIX ст.	ПР04, ПР10	5	5	10
Практична робота 5. Перші медіаімперії у Європі	ПР04, ПР09	5	5	10

Практична робота 6. Європейська журналістика періоду Першої світової війни	ПР09, ПР10	5	5	10
Практична робота 7. Зарубіжна журналістика періоду Другої світової війни	ПР09, ПР10	5	5	10
Практична робота 8. Розвиток зарубіжної журналістики кінця ХХ – першої чверті ХХІ ст.	ПР04, ПР09, ПР10	Рефлексія	Рефлексія	—
Модульна контрольна робота № 1	ПР04, ПР09, ПР10	30		30
Разом за модуль 1				100
Модуль 2. Етапи розвитку української журналістики				
Практична робота 9. Виникнення преси на українських землях та формування української журналістики	ПР04, ПР10	5	5	10
Практична робота 10. Українська журналістика в російській та Австро-Угорській імперіях	ПР04, ПР10	5	5	10

Практична робота 11. Українська преса першої чверті XX ст.	ПР04, ПР10	5	5	10
Практична робота 12. Українська журналістика доби «Розстріляного відродження»	ПР09, ПР10	5	5	10
Практична робота 13. Українська журналістика періоду Другої світової війни	ПР09, ПР10	5	5	10
Практична робота 14. Повоєнний період розвитку журналістики в Україні. Українські самвидави XX ст.	ПР09, ПР10	5	5	10
Практична робота 15. Незалежні медіа та сучасні цифрові видання	ПР04, ПР09, ПР10	5	5	10
Модульна контрольна робота № 2	ПР04, ПР09, ПР10	30		30
Разом за модуль 2				100
Навчальна робота				$(M1 + M2)/2 \times 0,7 \leq 70$
Екзамен				30
Всього за курс				≤ 100

Критерії оцінювання практичних і самостійних робіт (0–5 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано повністю, правильно та самостійно. Продemonстровано глибоке розуміння навчального матеріалу, уміння застосовувати знання для розв'язання практичних завдань, аргументувати висновки та використовувати фахову термінологію.
4	Завдання виконано в основному правильно. Матеріал засвоєно на достатньому рівні, проте наявні окремі неточності, що не впливають на загальний результат.
3	Завдання виконано частково. Продemonстровано загальне розуміння теми, однак наявні помилки в застосуванні знань або недостатня аргументованість висновків.
2	Завдання виконано фрагментарно. Виявлено суттєві прогалини у знаннях і труднощі при виконанні практичних завдань.
1	Завдання виконано формально, без належного розуміння змісту навчального матеріалу.
0	Завдання не виконано або не подано на перевірку.

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.2. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	роботи, подані з порушенням установлених термінів без поважних причин, отримують оцінку, нижчу на 2 бали. Перескладання модулів можливе лише з дозволу лектора та за наявності поважних причин (довідки, лікарняного або дозволу адміністрації факультету).
Політика щодо академічної доброчесності:	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Дослідницькі проєкти та презентації мають містити коректні текстові посилання на використані джерела.
Політика щодо відвідування:	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4679>

- покликання на цифрові освітні ресурси:

<https://journalistic-space.webnode.com.ua/l/gra-z-osvitlennyam/>

- підручники, навчальні посібники, практикуми:

Овсієнко Л.М. Історія журналістики : навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво К С В», 2021. 214 с.

2. Срібняк І.В. Історія журналістики: виникнення та розвиток новинних мас-медіа в країнах Європи, Азії та Північної Америки (XVII-XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / МОН України; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Київський університет імені Бориса Грінченка (2-ге вид., перероб.). К.: Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2018. 156 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi83/0062851.pdf>.

3. Історія української журналістики (II половина XX – початок XXI ст.): навчально-методичний посібник до вивчення курсу для студентів-журналістів / уклад.: Бідзіля Ю. М, Толочко Н. В. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2024. 54 с.

4. Нестеряк Ю., Нестеряк Ю., Клименко О. Від майданів до війни. Журналістика незалежної України (1989 - 2022) Київ : Академія, 2024. 279 с.

5. Панасенко О. Сучасні тенденції української журналістики: період після 2014 року. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 230 с.

6. Романюк М. М. Українська преса, історія дослідження української преси [Електронний ресурс]. *Енциклопедія історії України: Україна -Українці. Кн 2.* / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2019. 842 с.
[http://www.history.org.ua/?termin=ukrajinska presa istoria doslidzhennia ukrajinskoji presy](http://www.history.org.ua/?termin=ukrajinska+presa+istoria+doslidzhennia+ukrajinskoji+presy).

- методичні рекомендації:

Темченко Л.В., Бучарська І.С. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Історія української журналістики» (спеціальність 061 Журналістика) для студентів денної та заочної форми навчання. Дніпро : ДНУ імені О. Гончара, 2022. 40 с.
<https://journalistic-space.webnode.com.ua/l/gra-z-osvitlennyam>

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Малінін В. Зарубіжні медіакорпорації в умовах західної демократії (на матеріалі 200-річної історії шведського медіаконцерну Бонн'єрів) // Український інформаційний простір. 2025. № 2(16). С. 82–94.

2. Малінін В. С. Українські медіа-корпорації на межі XX століття // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2025. Вип. 56. С. 70–80.

3. Малінін В. С. Транснаціональні медіакорпорації та мультимедійні конгломерати в епоху інформаційного суспільства // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2025. Вип. 57. С. 106–115.

4. Малінін В. С. Монополізація та концентрація ЗМІ [Електронний ресурс]. Режим доступу: [Електронна бібліотека Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка](#).

5. Малінін В. С. Медіакорпорації в Україні: сучасні реалії розвитку // Наукові записки Інституту журналістики. 2004. Т. 15. С. 71–75
6. Манделіна О. С. Зародження теорії і практики нових медіа: проекти Алана Кея і Теда Нельсона / О. С. Манделіна // Наукові записки НаУКМА. Історія і теорія культури. - 2018. - Т. 1. - С. 11-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAtk_2018_1_5.
7. Савенко О. Закон України "Про медіа": історія ухвалення, позитиви, недоліки, перестороги / О. Савенко // Український інформаційний простір. - 2023. - # 2. - С. 55-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2023_2_6.
8. Олтаржевський Д. Історичні особливості становлення корпоративних медіа в Україні та світі / Д. Олтаржевський // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. - 2021. - Вип. 49. - С. 128-141. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2021_49_15.
9. Сімашова А. І. Зародження і діяльність суспільного телебачення Італії в перший період його існування (1954-1961 pp.) . - Режим доступу : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4247/1/Simashova.pdf>
10. Рябічев В. Л. Розвиток соціальних медіа в Україні в першій половині 2015 року / В. Л. Рябічев, О. В. Рябічева, Я. Є. Сулейманов // Наукові записки Інституту журналістики. - 2015. - Т. 59. - С. 97-104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2015_59_17.
11. Бакіров В. С. Інформаційне суспільство. Соціоекономічні і соціокультурні аспекти : монографія / В. С. Бакіров, В. М. Куклін ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. - 219 с.
12. Климаська Л. Д. Практики споживання контенту медіа в сучасному інформаційному суспільстві і формування громадянської культури / Л. Д. Климаська, Г. І. Луцишин // "Перспективи". Соціально-політичний журнал. - 2022. - № 2. - С. 166-177. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Perspekt_2022_2_23.
13. Самотуга А. В. Перспективи систематизації інформаційного законодавства у контексті Закону України "Про медіа" / А. В. Самотуга // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2022. - № 4. - С. 193-202. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2022_4_30.
14. Любчик К. Л. Сучасні форми медійної глобалізації / К. Л. Любчик // Бізнес Інформ. - 2020. - № 2. - С. 35-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_2_6.
15. Брадов В. В. Фактори залежності контенту мас-медіа: власність, концентрація, комерціалізація / В. В. Брадов // Теле- та радіожурналістика. - 2019. - Вип. 18. - С. 236-244. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tir_2019_18_31.

